

Vierde coronagolf
Wintervoorspelling

Toekomstige uitbraken zullen
vooral lokaal plaatsvinden

viroloog Bart Haagmans

Een nieuwe corona-uitbraak ligt deze winter op de loer, waarschuwt het OMT. Moeten we een landelijke vierde golf vrezen? Vijf vragen.

Een nieuwe code zwart
ligt niet in het verschiet

Anne ter Rele
redactie binnenland

1 Waarom waarschuwt het OMT
voor een vierde golf?

In het laatste advies schetst het OMT een treurig scenario: een nieuwe corona-uitbraak ligt deze winter op de loer. Tenminste, wanneer een nieuwe, besmettelijke variant verschijnt, minder dan 75 procent van de bevolking is gevaccineerd, óf als de vaccins niet gelijk verdeeld zijn over de bevolking. Tot dan moeten de huidige maatregelen van kracht blijven, vindt het OMT. Moeten we ons zorgen maken?

Ten dele, vindt Hans Heesterbeek, hoogleraar theoretische epidemiologie aan de Universiteit Utrecht. De kans dat Nederland écht een vaccinatiegraad van 75 procent gaat halen is behoorlijk klein. “Er zijn gemeenschappen, zoals de Biblebelt, waar mensen uit overtuiging geen vaccin willen. Ook is er een grote groep die de vaccins vreest of die ze wantrouwt. En dan zijn er ook nog kinderen, over wie nu de discussie heerst of zij wel of niet geprikt moeten worden; dat is al twintig procent van de bevolking. Tel die aantallen bij elkaar op, en dan is een vaccinatiegraad van 75 procent erg optimistisch.”

Nog een probleem: de vaccinatiebereidheid is in Nederland verre van gelijk. Onlangs berekende de Erasmus Universiteit in Rotterdam dat lager opgeleiden, migranten en mensen met lagere inkomens significant minder vaak langskomen voor een prik. In die groepen blijft het virus zich steeds opnieuw verspreiden, zegt Heesterbeek. “Zeker in de winter, wanneer mensen virussen sowieso sneller doorgeven, kan dat leiden tot een nieuwe uitbraak.”

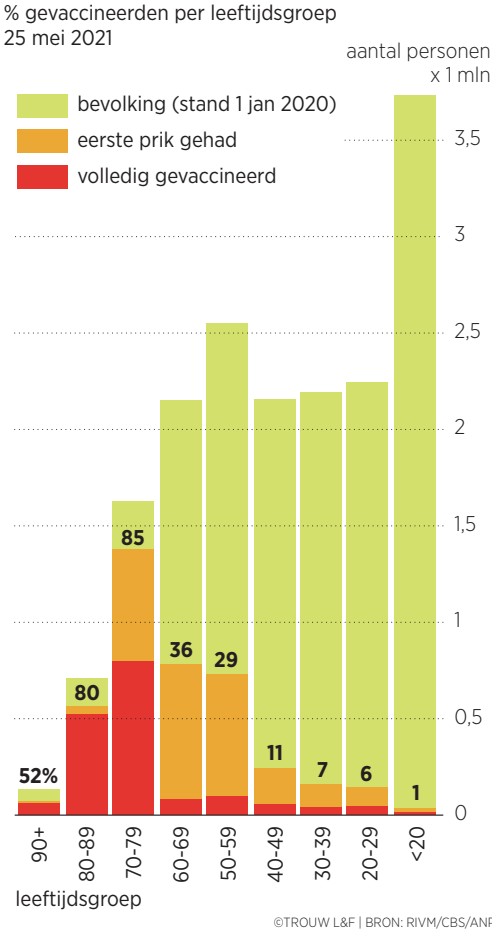
2 Huh, een uitbraak? Een groot
deel van Nederland is dan toch
gevacceerd?

Maar er is ook goed nieuws: een landelijke vierde coronagolf komt er volgens viroloog Bart Haagmans van het Erasmus MC niet zomaar. “Het

Bezoekers tijdens Pinksteren in attractiepark Duinrell. FOTO HH

Vaccinatiegraad in Nederland

aantal ziekenhuisopnames daalt sinds de vaccinatiecampagne gestaag en mensen worden minder ziek met een prik in hun arm.” Voor een nieuwe code zwart, met overvolle ziekenhuizen, hoeft Nederland niet te vrezen.

Wat voor uitbraken komen er dan wél? Die zullen vooral lokaal zijn, vermoedt de viroloog. “In kwetsbare groepen, waar weinig mensen kiezen voor een vaccinatie.” Ook bij ouderen, die minder antistoffen opbouwen na een vaccin, is de kans op besmetting groter. Zo raakte bijna de helft van de bewoners van een verpleeghuis in Wehl besmet met het coronavirus, terwijl ze al gevaccineerd waren. Maar, nuanceert Haagmans: “Maar de bewoners van het verpleeghuis werden niet ernstig ziek”.

3 Ik ben al gevaccineerd. Kan ik
straks alsnog ziek worden?

Waarschijnlijk niet. Zowel de ‘gewone’ coronavariant als de besmettelijkere Britse en Indiase variant lijken tot dusver niet te kunnen opboksen tegen Pfizer, Moderna, AstraZeneca of Janssen. “Deze vaccins zijn gemaakt om te voorkomen dat je ernstig ziek wordt met corona en dat lijkt te werken”, zegt Haagmans.

Wel moet Nederland waakzaam blijven voor nieuwe coronavarianten. In de toekomst zouden die zodanig kunnen muteren dat ze de huidige vaccins omzeilen en alsnog mensen ziek maken. “In theorie zou iedereen dan een nieuwe prik nodig hebben”, denkt Heesterbeek. “Het produceren van zo’n nieuw vaccin kost tijd: in dat geval moet Neder-

land flexibel zijn en snel weer – tijdelijk – op slot kunnen.” Maar de kans dat zo’n nieuwe coronavariant deze winter al zal ontstaan, acht hij klein.

4 Betekent een nieuwe uitbraak
ook dat straks alle cafés dicht
moeten?

Epidemioloog Heesterbeek verwacht niet dat het zo ver komt. “Als de grootste groep kwetsbare mensen beschermd is met een vaccin, en de druk op de ziekenhuizen daalt, ga je alles dan op slot houden? Dat is de afweging die je moet maken.” Er blijft altijd een risico dat ongevaccineerden ziek worden, stelt hij. “Maar dat is bij de griep ook zo. Toch doen we de samenleving niet elke winter op slot, hoe vervelend die afweging ook is.”

5 Krijgen kwetsbaren straks een
coronaprik, zoals die jaarlijks
ook een grieprik krijgen?

Jaarlijks ontvangt een groep Nederlanders een speciaal aangepaste grieprik. Een vergelijkbare ‘coronaprik’ is een goed idee, vindt viroloog Haagmans. “Om deze groep een boost te geven, net als bij de griep.” Met de nieuwe mRNA-techniek, waarmee zowel Pfizer als Moderna zijn ontwikkeld, is het aanpassen van een vaccin bovendien zo gedaan, zegt Haagmans.

Een landelijke uitbraak? Die verwachten de wetenschappers niet. Heesterbeek: “We moeten waakzaam blijven. Maar de meest kwetsbaren zijn straks gevaccineerd en de vaccins werken goed. Een vierde golf komt er voorlopig heus niet.”

Dagelijks aantal coronabesmettingen vanaf 1 maart 2020

